

Biuletyn Parafialny

Parafii Ewangelickio-Augsburskiej w Lubaniu

nr 20/2017

BÓG MÓWI:

Ja pragnęcemu dam darmo ze źródła wody żywota.

Objawienie Jana 21,6

2017
ROK REFORMACJI

2018
ROK ŚWIADECTWA KOŚCIOŁA

Noworoczne przyjęcie ekumeniczne w Görlitz

14 stycznia 2017 roku w siedzibie rzymskokatolickiego biskupstwa Görlitz odbyło się noworoczne spotkanie z biskupem Wolfgangiem Ipoltem – zwierzchnikiem najmniejszego niemieckiego biskupstwa liczącego obecnie ok. 30 tysięcy wiernych. To coroczne spotkanie miało tym razem wymiar ekumeniczny z uwagi na przypadający na rok 2017 jubileusz 500 lat Reformacji. Przybyłych powitał wikariusz generalny dr Alfred Hoffmann.

DOKOŃCZENIE NA STR. 7

SPIS TREŚCI:

•	<i>Noworoczne przyjęcie ekumeniczne w Görlitz</i>	Str. 2
•	<i>Słowo duszpasterza</i>	Str. 4
•	<i>Zasady płacenia składek parafialnych</i>	Str. 5
•	<i>Seminarium „Śląsk bez granic” z okazji 500 lat Reformacji</i>	Str. 10
•	<i>Modlitwa ekumeniczna z okazji 72. rocznicy wyzwolenia Stalagu VIIA w Zgorzelcu</i>	Str. 11
•	<i>Święto Parafialne 2017</i>	Str. 13
•	<i>Obchody Roku Reformacji w Lubaniu</i>	Str. 15
•	<i>Kościół Ewangelicki Zmartwychwstania Pańskiego w Bogatyni i Jubileusz 500 lat Reformacji</i>	Str. 18
•	<i>120-lecie poświęcenia kościoła ewangelickiego w Olszynie</i>	Str. 25
•	<i>Modlitwa ekumeniczna w Bogatyni</i>	Str. 30
•	<i>Puzoniści z Rudolstadt w Lubaniu z okazji Roku Reformacji</i>	Str. 31
•	<i>Złota Konfirmacja w Lubaniu</i>	Str. 32
•	<i>Zarząd Bratniej Pomocy w Lubaniu</i>	Str. 33
•	<i>Wspólne nabożeństwo w Görlitz</i>	Str. 35
•	<i>99. rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę</i>	Str. 36
•	<i>Adwentówka diecezjalna 2017 we Wrocławiu</i>	Str. 36
•	<i>Adwentowy koncert w kościele w Schleife/Słepo</i>	Str. 39
•	<i>Podaruj 1% Podatku Diakonii Lubań</i>	Str. 40
•	<i>Kolejny etap remontu kościoła ewangelickiego Marii Panny zakończony</i>	Str. 41
•	<i>Zacheuszki w kościele ewangelickim Marii Panny w Lubaniu</i>	Str. 42

DOKOŃCZENIE ZE STR. 2

Wśród zaproszonych gości obecni byli przedstawiciele Kościoła Ewangelickiego Berlina Brandenburgii śląskich Górnych Łużyc, który reprezentowali: ks. superintendent generalny Martin Herche oraz ks. dr superintendent Thomas Koppehl i wielu duchownych. Z Polski obecny był ks. Cezary Królewicz – proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu na co dzień duszpasterz ewangelików zamieszkujących powiat i miasto Zgorzelec oraz rzymskokatolicki ks. dziekan Maciej Wesołowski ze Zgorzelca. Władze polityczne reprezentowali: dr Martina Münch – minister nauki, rozwoju i kultury Brandenburgii, Bernd Lange – starosta powiatu Görlitz oraz Siegfried Deinege – nadburmistrz miasta Görlitz. Specjalną refleksją noworoczną podzielił się z zebranymi bp Ipolt. Spotkanie przeplatane było śpiewem młodzieżowego chóru katedry św. Jakuba prowadzonego przez Thomasa Seyda. Na zakończenie był czas na rozmowy i życzenia.

DRODZY PARAFIANIE

W Wasze ręce trafia nowy 20. numer Biuletynu Parafialnego po dłuższej przerwie. Za nami jubileusz 500 lat Reformacji, który obchodziliśmy jako Rok Reformacji od 31.10.2016 roku aż do 31.10.2017 roku. A nawet do końca 2017 roku w wielu miejscach odbywały się jeszcze uroczystości jubileuszowe. Czas ten wypełniony był bardzo licznymi spotkaniami, nabożeństwami, konferencjami, wystawami i innymi formami nawiązywania do wydarzeń sprzed 500 lat. Chcąc w skromny sposób podsumować miniony rok w życiu naszej Parafii powstał pomysł udokumentowania choć w części tego, co miało miejsce.

Miniony Rok Pański 2017 zapisał się w historii naszej Parafii dobrze. Mówi o tym nie tylko dobra statystyka, ale i dalszy rozwój Parafii. Znów nas przybyło. Znów mogliśmy się cieszyć Bożym błogosławieństwem odczuwanym na co dzień w naszych trudach i wysiłkach pracy parafialnej.

Wieloletnie starania w porządkowaniu naszego kościoła i cmentarza w Bogatyni mogliśmy powiązać z obchodami jubileuszu 500 lat Reformacji. Nadaliśmy imię Zmartwychwstania Pańskiego naszemu kościołowi w Bogatyni. Gościliśmy Biskupa Waldemara Pytla – zwierzchnika naszej Diecezji, który dokonał nadania tego imienia i odsłonił tablicę pamiątkową na kościele w Bogatyni. W Lubaniu przez kilka dni zaprezentowaliśmy wystawę poświęconą Reformacji na Śląsku oraz cykl wykładów nawiązujących do różnych aspektów i wpływu Reformacji na zmiany społeczne, kulturalne, edukacyjne i inne. Jako Parafia uczestniczyliśmy licznie w diecezjalnych obchodach Roku Reformacji we Wrocławiu, w tym m.in. w nabożeństwie 14.05.2017 w dawnym pierwszym we Wrocławiu kościele ewangelickim Marii Magdaleny.

Wzrosła także nasza ofiarność na rzecz Parafii, co jest przejawem troski i odpowiedzialności za naszą Parafię wszystkich jej członków. Z uwagi na często pojawiające się pytania i wątpliwości, co do wysokości składki parafialnej i zasad jej opłacania w bieżącym numerze Biuletynu Parafialnego zamieszczona została obszerna informacja na ten temat. Warto sobie uzmysłowić, że np. płacone przez nas 100,00 zł rocznie na Parafię przez ostatnie 7 lat ma dziś inną czyli mniejszą realną wartość niż 7 lat temu. Dlatego Rada Parafialna na łamach tego biuletynu chce przybliżyć zasady płacenia składki podając wiele przykładów.

Chociaż Prawo Finansowe naszego Kościoła dopuszcza jednorazową opłatę składki parafialnej w roku za dany rok, to warto być może pomyśleć o prostszym sposobie jej opłacania tj. miesięcznym, kwartalnym lub półrocznym. Wtedy łatwiej jest znaleźć środki w swoim domowym budżecie, bo są mniejsze. Do tego taki sposób opłacania składki czyli np. miesięczny ułatwia również finansowe funkcjonowanie Parafii, która koszty utrzymania ponosi przez cały rok, a nie tylko raz w roku.

Z naszej parafialnej ofiarności przekazaliśmy, jak co roku, również środki na wiele zewnętrznych celów takich jak: Fundusz Stypendialny, Skarbonka Diakonii, Bratnia Pomoc im. Króla Szwedzkiego Gustawa Adolfa, Domy Opieki, Dekadę Reformacji, Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom i inne.

Za każdy złożony dar – ofiarę w naszej Parafii składam serdeczne podziękowanie w imieniu Rady Parafialnej wszystkich ofiarodawcom.

*ŻYCZĘ, ABY ROK PAŃSKI 2018 BYŁ WYPEŁNIONY RADOŚCIĄ
PŁYNĄCĄ Z BOŻEGO SŁOWA JAKO ŹRÓDŁA WODY ŻYWEJ.*

Wasz duszpasterz
ks. Cezary Królewicz

ZASADY PŁACENIA SKŁADEK PARAFIANYCH

W związku z dobiegającym końcem prac Rady Parafialnej naszej Parafii w obecnej jej kadencji na zebraniu w dniu 30.01.2018 roku podjęta została uchwała o przekazaniu informacji przypominającej zasady opłacania składki parafialnej zgodnie z obowiązującym Zasadniczym Prawem Wewnętrznym oraz Prawem Finansowym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.

Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP uchwalił w dniu 3. listopada 2001 roku Prawo Finansowe, które weszło w życie z dniem 1. stycznia 2002 roku. Stanowi ono o zasadach naliczania i płatności składki kościelnej, diecezjalnej i parafialnej od przychodów Parafii. Mówi również o zasadach księgowości parafialnej, diecezjalnej i konsystorskiej regulując tym samym w nowy sposób finanse Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.

Skutkiem wprowadzenia nowego Prawa Finansowego naszego Kościoła jest wprowadzenie częściowo nowych zasad finansowania działalności Kościoła, a co za tym idzie także Parafii. Regulamin Parafialny w §3 pkt 1 stwierdza: *Wspólnym zadaniem wszystkich parafian jest zapewnienie istnienia i rozwoju duchowego i materialnego Parafii.*

Jednym ze źródeł dochodów Parafii jest **składka parafialna**. Podstawą prawną do jej płacenia są przepisy Zasadniczego Prawa Wewnętrznego, którego Regulamin Parafialny podaje: § 7 pkt 1: *Każdy członek parafii, który został konfirmowany i ukończył 18 lat, zobowiązany jest do płacenia składek parafialnych. Składki te powinny wynosić, co najmniej 1% jego dochodu.*

W pkt 2 czytamy: *W uzasadnionych przypadkach Rada Parafialna może zwolnić od tego obowiązku pojedynczych parafian, bądź też określone grupy społeczne np.: uczniów, studentów, bezrobotnych, czy też rodziny przeżywające okresowe trudności finansowe. W uchwale dotyczącej zwolnienia powinien być określony czas trwania tego zwolnienia.* Stosowny druk z prośbą do Rady Parafialnej o okresowe zwolnienie z płacenia składki parafialnej dostępny jest w kancelarii parafialnej

Opłatanie składki parafialnej wynika, zatem z przepisów wewnętrzkościelnych, ale jeszcze bardziej jest wynikiem odpowiedzialnego myślenia o kościele Jezusa Chrystusa, którego częścią jest moja Parafia, do której przynależę. Jako społeczność wierzących musimy utrzymać parafię, a to oznacza utrzymywanie nieruchomości (ogrzewanie, oświetlenie, opłaty wynikające z obowiązkowych ubezpieczeń i inne bieżące wydatki) oraz duchownego. Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie Parafii niezbędna jest zatem troska o jej finansowanie.

Opłatanie składki parafialnej wynika też z przywileju, jakim niewątpliwie jest prawo wyborcze. Wspomniany już Regulamin Parafialny w §8 punkcie 1 i 2 mówi: **Prawo głosu i czynne prawo wyborcze** w parafii przysługują tym członkom parafii, którzy ukończyli 18 lat, zostali konfirmowani, uczęszczają na nabożeństwa i opłacili w przepisany terminie przypadającą na nich składkę za rok ubiegły lub zostali zwolnieni przez Radę Parafialną. **Bierne prawo wyborcze** w Parafii przysługuje jej członkom, posiadającym czynne prawo wyborcze, którzy ukończyli 21 lat, biorą udział w życiu kościelnym i przystępują do Stołu Pańskiego. Tym samym pełnoprawny udział np. w wyborach do rady parafialnej lub jakichkolwiek głosowaniach podczas zgromadzeń parafialnych mają osoby, które znajdują się na liście parafialnej, czyli są członkami parafii pod względem formalnym, na co składa się również opłacenie składki parafialnej.

O płacanie składki parafialnej ma także swoje biblijne uzasadnienie.

O płaceniu wszelkiego rodzaju podatku wypowiada się Pismo Święte. W Ewangelii Mateusza 22, 17-21 czytamy: *Powiedz nam przeto: Jak ci się зда-je? Czy należy płacić podatek cesarzowi, czy nie?*

A Jezus poznawszy ich złośliwość rzekł: Czemu mnie kusicie, obłudnicy? Pokażcie mi monetę podatkową; a oni przynieśli mu denar. I rzecze im: Czyja to podobizna i czyj napis? Powiadają cesarza. Wtedy mówi do nich: Oddawajcie więc co jest cesarskiego cesarzowi, a co Bożego, Bogu.

Natomiast Apostoł Paweł tak wyjaśnia tę sprawę w liście do Rzymian 13, 7-8: *Oddawajcie każdemu to, co mu się należy; komu podatek, podatek; komu cło, cło; komu bojaźń; bojaźń, komu cześć, cześć. Nikomu nic winni nie bądźcie oprócz miłości wzajemnej.*

Wysokość składki parafialnej ustalona została przepisami wewnątrzkościelnymi na co najmniej 1% od dochodów (wynagrodzenie za pracę, renta, emerytura lub inne dochody) w skali roku. Aby ułatwić zorientowanie się, co do wysokości składki parafialnej, jaką należałoby zapłacić płacąc 1% od dochodów Prezydium Rady podaje tabelę:

Dochód miesięczny	Wysokość składki rocznej	Dochód miesięczny	Wysokość składki rocznej	Dochód miesięczny	Wysokość składki rocznej
300	40	850	102	1 800	216
350	42	900	108	1 900	228
400	48	950	114	2 000	240
450	54	1 000	120	2 200	264
500	60	1 100	132	2 400	288
550	66	1 200	144	2 600	312
600	72	1 300	156	2 800	336
650	78	1 400	168	3 000	360
700	84	1 500	180	3 200	384
750	90	1 600	192	3 400	408
800	96	1 700	204	3 600	432

Tabela podaje **przykładowe wysokości składki parafialnej** dla kwot miesięcznego dochodu od 300,-zł do 3.600,-zł.

Wysokość składki parafialnej w skali roku można obliczyć także inaczej. Można obliczyć ją wg następującego wzoru:

$$\text{(dochód miesięczny} \times 12) / 100 = \text{wysokość rocznej składki parafialnej}$$

DLA PRZYKŁADU:

Jeżeli miesięczny dochód Pana Kowalskiego wyniósł **1.900,-zł** wówczas:

$$(1.900 \times 12) / 100 = 228$$

Zatem **roczna składka parafialna** wyniesie 228,-zł.

Poniższa tabela może także pomóc w obliczeniu wysokości składki parafialnej:

Dochód miesięczny	Dochód roczny	1% składki parafialnej	
		miesięcznie	w skali roku
200 zł	2400 zł	2 zł	24 zł
400 zł	4800 zł	4 zł	48 zł
800 zł	9600 zł	8 zł	96 zł
1600 zł	19200 zł	16 zł	192 zł
3200 zł	38 400 zł	32 zł	384 zł
4000 zł	48 000 zł	40 zł	480 zł

Rada Parafialna przypomina także o możliwości odpisania kwoty **składki parafialnej jako ofiary na cele kultu religijnego** od podstawy podatku dochodowego od osób fizycznych. Możliwość taką dają przepisy państwowe na mocy ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 9 lit b) i ust. Od 5 do 7. **Fakt dokonania darowizny musi być udokumentowany dowodem wpłaty na rachunek bankowy Parafii.** Dlatego osoby chcące dokonać odliczenia składki parafialnej od podatku dochodowego od osób fizycznych muszą **dokonać wpłaty składki parafialnej na rachunek bankowy naszej Parafii**, który podany został poniżej.

Rada Parafialna oraz Komisja Rewizyjna naszej Parafii przesyłają w załączeniu dla każdego członka Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu indywidualny wyciąg za rok 2017 dotyczący opłaconej bądź nieopłaconej składki parafialnej na rzecz naszej Parafii i prosi o zgłoszenie ewentualnych

niezgodności. Zaniechanie opłaty składki bez podania przyczyn jest równoznaczne z nie wywiązaniem się z obowiązku wobec Parafii wynikającego z przynależności do Parafii jak i całego Kościoła. Spowoduje także nie umieszczenie na sporządzanej przez Radę Parafialną liście osób z czynnym prawem wyborczym (§9 pkt 1 Regulaminu Parafialnego). Z pewnością świadczy także o obojętności na losy Parafii i Kościoła i nie poczuwaniu się do ponoszenia odpowiedzialności za ich przyszłość.

Rada Parafialna przypomina, że opłacanie składki parafialnej może odbywać się w ratach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych bądź może zostać dokonana jednorazowo za cały rok. Rok budżetowy Parafii pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ważne jest, aby składka parafialna opłacona została w danym roku za dany rok decyzją Rady Parafialnej naszej Parafii. Przekroczenie tych terminów skutkuje jak wyżej.

Rada Parafialna serdecznie dziękuje wszystkim tym, którzy regularnie opłacają składkę kościelną. Rada dziękuje szczególnie tym, którzy pomimo niewielkich rent, emerytur czy innych dochodów często ofiarują na Kościół więcej niż 1% ze swoich dochodów. Są też te osoby często pierwszymi w regulowaniu zobowiązań wobec Parafii. Tym zaś, którym składka kościelna wydaje się zbyt wielkim obciążeniem przypomina się, że można ją wpłacać w kwartalnych, a nawet miesięcznych ratach. Wówczas odkładane, co miesiąc np. 15,00 zł na Kościół będzie niewielkim wyrzeczeniem, w sumie zaś da roczną kwotę 180,00 zł składki parafialnej.

RADA PARAFIALNA PROSI O ZACHOWANIE NINIEJSZEGO PISMA,
ABY W RAZIE POTRZEBY MÓC PRZYPOMNIEĆ SOBIE ZASADY OPŁACANIA
SKŁADKI PARAFIALNEJ.

Jednocześnie informujemy, iż nasza Parafia posiada konto bankowe:

94 1020 2137 0000 9402 0166 6130

w banku: BANK PKO BP SA I O/Lubań.

Rada Parafialna

dziękuje raz jeszcze wszystkim ofiarodawcom za dotychczasowe opłacanie
składki parafialnej 2017 roku.

Za Radą Parafialną
Wasz duszpasterz
ks. Cezary Królewicz

Seminarium „Śląsk bez granic” z okazji 500 lat Reformacji

W dniach 18-25 marca 2017 roku w hotelu SUDETIA w Świeradowie Zdroju odbyło się polsko-niemieckie seminarium, które zorganizowano z okazji jubileuszu 500 lat Reformacji.

Przełamywanie granic, barier, uprzedzeń – polsko-niemieckie postrzeganie z perspektywy historii, społeczeństwa, gospodarki, religii i kształcenia – to były główne zagadnienia omawiane przez referentów. Integralną częścią seminarium było nabożeństwo w lubańskim kościele ewangelickim Marii Panny.

Modlitwa ekumeniczna z okazji 72. rocznicy wyzwolenia Stalagu VIIA w Zgorzelcu

12 maja 2017 roku w Miejscu Pamięci Narodowej Stalag VIIA uczczono pamięć jeńców Stalagu VIIIA.

Uroczystość odbywająca się przed Pomnikiem Jeńców Stalagu VIIIA przypominała wydarzenia sprzed 72 lat, kiedy żołnierze Armii Czerwonej wkroczyli na obszar obecnego Zgorzelca wyzwalając ostatnich jeńców przebywających na terenie dawnego niemieckiego obozu jeńczego przeznaczanego dla żołnierzy pokonanych armii.

Witając licznie przybyłych na uroczystość gości, Prezes Fundacji Pamięć, Edukacja, Kultura Kinga Hartmann-Wóycicka przypominała historię powstania obozu, ciężkich warunków obozowego życia oraz trudnej codziennej pracy więźniów. Wystąpienia gości oraz złożenie kwiatów i zniczy przed Pomnikiem, poprzedziła modlitwa ekumeniczna z udziałem przedstawicieli czterech wyznań: Dziekana Dekanatu Zgorzelec ks. Macieja Wesołowskiego, Proboszcza Parafii Prawosławnej w Zgorzelcu ks. Marka Bonifatiuka, Proboszcza Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu ks. Cezarego Królewicza oraz Przewodniczącego Gminy Żydowskiej we Wrocławiu Aleksandra Gleichgewichta. W obchodach oprócz przedstawicieli samorządów wśród których obecni byli Radny Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Kazimierz Janik, Wicestarosta Zgorzelecki Mariusz Wieczorek, Burmistrz Miasta Zgorzelec Rafał Gronicz, Zastępca Wójta Gminy Zgorzelec Marek Wolanin wzięli udział m.in. Zastępca Dyrektora Instytutu Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu dr Katarzyna Pawlak-Weiss, harcerze ze ZHR w Zgorzelcu, przedstawiciele Transgranicznego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, uczniowie-uczestnicy projektów historycznych

realizowanych w Europejskim Centrum Pamięć, Edukacja, Kultura z Gimnazjum nr 1, LO im. Braci Śniadeckich oraz uczniowie z Zespołu Szkół im. Górników i Energetyków Turowa, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Grzegorzewskiej, przedstawiciele stowarzyszeń oraz instytucji działających na polsko-niemieckim pograniczu.

Patronami honorowymi obchodów byli Starosta Zgorzelecki Urszula Ciupak, Burmistrz Miasta Zgorzelec Rafał Gronicz oraz Wójt Gminy Zgorzelec Piotr Machaj. Współorganizatorem uroczystości był Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Na zakończenie uroczystości w budynku Europejskiego Centrum Pamięć, Edukacja, Kultura goście wysłuchali koncertu poświęconego pamięci jeńców Stalagu VIIIA w wykonaniu muzyków z Fundacji Ars Musica z Zielonej Góry. Stalag VIIIA był jednym z 220 obozów jenieckich powstałych na terytorium Niemiec. Został on utworzony jako obóz przejściowy 26 sierpnia 1939 r. w Görlitz (obecnie Zgorzelec) i podlegał VIII okręgowi wojskowemu z siedzibą we Wrocławiu. Przybyli z końcem września 1939 r. pierwsi polscy jeńcy wojenni zostali początkowo zakwaterowani w namiotach w gulagu i zmuszeni do pracy przy budowie stalagu. Podczas II wojny światowej, do 8 maja 1945 r., kiedy obóz zlikwidowano, przeszło przez niego łącznie około 120 000 jeńców wojennych różnych narodowości, między innymi Polacy, Francuzi, Belgowie, Słowacy, Jugosłowianie, obywatele Związku Radzieckiego, Włosi, Amerykanie oraz żołnierze brytyjskich sił zbrojnych. Około 10 000 więźniów zmarło z powodu chorób, wycieńczenia, głodu, egzekucji (jeńcy radzieccy i włoscy), a także ciężkich warunków pracy. Jeńcy wojenni byli bowiem wykorzystywani jako siła robocza w prawie wszystkich gałęziach przemysłu na terenie Görlitz i całego regionu.

Święto Parafialne 2017

W niedzielę 4. czerwca 2017 roku w dniu Święta Zesłania Ducha Świętego Parafia Ewangelicka w Lubaniu obchodziła po raz kolejny swoje Święto Parafialne. Rozpoczęło się tradycyjnie nabożeństwem w czasie którego kazanie wygłosiła **ks. Jadwiga Mahling** z partnerskiej Parafii Ewangelickiej w Schleife/Slepo. Ks. Mahling powiedziała m.in.:

*I tak zwiastujemy o Bożym miłosierdziu w naszej parafii w Slepo/Schleife, jak to już robili nasi ojcowie i matki i ich ojcowie i matki. Także podobnie jak wy zwiastujecie Słowo Boże, kochani Parafianie, tutaj w Lubaniu. Bo z Bożej Łaski jesteście już ponad 10 lat samodzielną parafią ewangelicką tutaj w mieście w Lubaniu. I potrzebujemy was! Potrzebujemy głosu ewangelickiego tutaj w Polsce! Wy jesteście mostem kultury polskiej i niemieckiej: Bo tutaj u was się spotyka historia i przyszłość. Wy jesteście ważnymi dla nas, także wasze życie jako mniejszości wyznaniowej w Polsce nie zawsze jest łatwe. Ale Jezus mówił: Wysyłam do was Pocieszyciela. On powie wam także, co przyniesie przyszłość: I tak doświadczymy naszą przyszłość z ręki Bożej. Od Ducha Świętego. On woła nas wszystkich do kościoła swojego: wtedy, teraz i jutro. I dla tego są Zielone Świątki – urodziny kościoła. W Polsce także w Niemczech, ale także na całym świecie i życzy nam wszystkim: **Wesołych świąt!***

TEKST PIESNI

Wie lieblich ist der Maien

Jak uroczy jest maj

O jakże jest uroczym miesiącem dla nas maj.
Kwitnieniem radujący, szczodrości Bożej dar.
Zwierzęta są wesołe, na łąki mogą wejść,
a ptaki śpiewające zanoszą Bogu cześć.

O Panie Tobie chwała za takie dary Twe.
Kwitnienie owoc daje, pożytkiem staje się.
W Twych rękach Twoja władza i wielka dobroć Twa.
To one oddalają zniszczenia, mróz i grad.

O Panie zaświeć słońce w ciemnościach naszych serc,
a radość w Duchu Świętym niech naszą stanie się.
By wielkie mieć pragnienie przy Słowie Twoim trwać,
co w Krzyżu nas pokrzepia, do nieba wiedzie bram.

Imieniu Twemu chwałę niech niesie praca ma.
Niech ona w Duchu Świętym owocnym być mi da.
I pozwól wzrastać kwiatom wszelakich moich cnót,
bym nie był odrzucony, lecz bym się ostać mógł.

Tłumaczenie i opracowanie muzyczne: Magdalena Królewicz

Po kazaniu zaśpiewano pieśń ks. Martina Behma pochodzącego z Lubania, wieloletniego duszpasterza lubańskich ewangelików przy dawnym kościele św. Trójcy z którego do dziś pozostała tylko tzw. Wieża Trynitariska. Pieśń „Wie lieblich ist der Maien” na j. polski przełożyła i muzycznie opracowała Magdalena Królewicz w związku z Jubileuszem 500 lat Reformacji.

Po nabożeństwie wszyscy udali się do Domu Parafialnego, aby przy tradycyjnie smażonej jajecznicy i innych przysmakach spędzić popołudnie. Ks. Jadwiga Mahling opowiadała o swojej Parafii, o jej codziennych troskach i radościach, o pracy duszpasterskiej i chórach parafialnych. Powiedziała również o problemach ostatnich lat związanych w koniecznością wysiedlenia części ludności w związku z planowanym poszerzeniem kopalni odkrywkowej węgla brunatnego przez koncern Vattenfall. Rozmawiano też o uroczystościach Jubileuszu 500 lat Reformacji w Diecezji Wrocławskiej, które już się odbyły oraz o tych, które jeszcze się odbędą. Parafia w Lubaniu początkiem września udostępni we wnętrzu swojego kościoła parafialnego wystawę: „500 lat protestantyzmu na Śląsku”. Będzie ona połączona z prezentacją prac konserwatorskich dokonanych w kościele. Planowany jest też cykl wykładów i koncertów towarzyszących tej wystawie. Natomiast 30 września w Bogatyni odbędą się uroczystości Roku Reformacji połączone z poświęceniem tamtejszego kościoła ewangelickiego po jego remoncie i nadaniu mu imienia. Przewidziane jest seminarium tematyczne oraz wycieczka do Zittau. Na zakończenie zaplanowano już następne Święto Parafialne w Lubaniu w roku 2018.

ks. Cezary Królewicz

Obchody Roku Reformacji w Lubaniu

Polsko-niemiecka wystawa, wykłady, prelekcje, akcje charytatywne, dużo historii, ale także dużo sportowych emocji – wszystko po to, aby upamiętnić odnowę Kościoła, jaka rozpoczęła się pięć wieków temu w zachodnim chrześcijaństwie. Parafia Ewangelicka w Lubaniu również obchodziła rocznicę reformacji. Muzeum Śląskie w Görlitz przygotowało polsko-niemiecką wystawę objazdową „Wierni w drodze, leśni kaznodzieje, dzieci w modlitwie. 500 lat protestantyzmu na Śląsku”, która gościła także w Lubaniu od 4 do 7 września 2017 roku.

Wystawa składała się z bogato ilustrowanych plansz przedstawiających rozprzestrzenianie się idei reformacji zapoczątkowanej w XVI w. Połączona była z cyklem wykładów dotyczących historii protestantyzmu, Kościoła Marii Panny oraz prezentacją odrestaurowanych XV-wiecznych krzyży (tzw. zacheuszek).

Parafialne obchody Roku Reformacji w Parafii Ewangelickiej w Lubaniu obchodziliśmy, prezentując we wnętrzu naszego Kościoła Marii Panny wystawę poświęconą protestantyzmowi na Śląsku. Sama nazwa 500 lat, a nie 500-lecie, dużo mówi. To nie było jednorazowe wydarzenie, lecz proces, który trwa do dnia dzisiejszego.

Prezentowana we wnętrzu naszego kościoła wystawa pokazywała w bardzo dużym skrócie przemiany. Od wybuchu Reformacji w 1517 roku i szybkim dotarciu idei reformacji na Śląsk, aż po współczesność – **mówi ksiądz Cezary Królewicz, proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu.** – Przez cztery dni od 4 do 7 września prowadzone były wykłady tematyczne poświęcone etyce ewangelickiej, edukacji i reformacji, muzyce oraz zagadnieniu kamienia, w którym zawarta została wiara i jej historia. W trakcie trwania wykładów prezentowano odrestaurowane zacheuszki, czyli krzyże konsekuracyjne, oraz sakramentarium pochodzące z XV wieku. Jubileusz pięciuset lat reformacji obchodzony jest na całym świecie. Rozpoczął się 31 października 2016 roku i zakończy się 31 października roku bieżącego. Ma to związek z symbolicznym początkiem reformacji, czyli przybiciem w Wittenberdze 95 tez przez ks. Marcina Lutra. Fakt ten rozpoczął w kościele szesnastowiecznym wielką dysputę, która miała doprowadzić do odnowy życia kościoła chrześcijańskiego.

W dniach 9-12 września miał miejsce Bieg Reformacji, mający upamiętnić odnowę Kościoła. Ta inicjatywa miała na celu pokazanie, że warto przekraczać granice – granice wiary. Ośmiu uczestników biegu, wśród których znaleźli się

także duchowni, przebiegli trasę 842 km goszcząc w 27 parafiach, także w Lubaniu. W Lubaniu powitaliśmy biegaczy w niedzielę 10 września. Rozpoczęli swój bieg w Wittenberdze (miejsca rozpoczęcia reformacji) a zakończyli w Cieszynie (kolebce reformacji na ziemiach polskich).

foto: Łużyckie Centrum Rozwoju

Równolegle do biegu Diakonia Kościoła w ramach akcji: „Biegniemy i pomagamy”, zbierała fundusze dla Łukasza – trzynastoletniego chłopca cierpiącego na zanik mięśni, który poprzez rehabilitacje będzie mógł przekraczać swoje własne granice. Dziękuję serdecznie wszystkim, którzy przybyli, dyskutowali i okazali serce. Było nam bardzo miło gościć w naszej Parafii wszystkich tych, którzy brali udział w tym wyjątkowym jubileuszu – dziękował ks. proboszcz Cezary Królewicz

Kamila Rybak z Łużyckiego Centrum Rozwoju

Kościół Ewangelicki Zmartwychwstania Pańskiego w Bogatyni i Jubileusz 500 lat

30. września 2017 roku Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lubaniu zorganizowała uroczystości jubileuszowe 500. lat Reformacji w Bogatyni w ramach parafialnych obchodów Roku Reformacji. Przed trzema laty

mając na względzie zbliżający się Jubileusz 500 lat Reformacji rada parafialna podjęła starania, aby przeprowadzić remont kaplicy cmentarnej w Bogatyni. Wielkim wysiłkiem udało się ten cel zrealizować. Kaplicę jak i otaczający ją cmentarz wpisano w roku 2017 do rejestru zabytków. Jednocześnie kaplicy nadano imię: Kościół Ewangelicki Zmartwychwstania Pańskiego. Dotychczasowa kaplica stała się tym samym kościołem filialnym lubańskiej parafii.

Biskupa Waldemara Pytla powitały konfirmandki lubańskiej Parafii słowami:
Księżę Biskupie. Jako tegoroczne konfirmandki witamy Księdza Biskupa w imieniu naszej Parafii Ewangelickiej. Dziękujemy za przyjęcie zaproszenia na uroczystości 500 lat Reformacji w Bogatyni. Cieszymy się z obecności Księdza Biskupa i prosimy o poświęcenie tablicy na naszym kościele z nadanym mu imieniem

Zmartwychwstania Pańskiego. To poświęcenie w Roku Reformacji jest dla nas bardzo ważne. Pozwala ono myśleć nie tylko o pięknej przeszłości, ale nam młodemu pokoleniu pozwala myśleć również o przyszłości. Witamy w Bogatyni !!!

Uroczystości rozpoczęto od odsłonięcia tablicy na kościele, a aktu nadania imienia dokonał bp Waldemar Pytel. Tuż po nim we wnętrzu kościoła miała miejsce modlitwa dziękczynna. Poprzedziło ją powitanie i krótki rys historyczny miejsca budowy dzisiejszego i dawnego kościoła ewangelickiego zaprezentowane przez **ks. Cezarego Królewicza, który zaznaczył:**

Darem Łaski Bożej stał się zbudowany tutaj kościół apostołów Piotra i Pawła. Najpierw istniała jednak na tym miejscu kaplica, już najprawdopodobniej w roku 1300. Następnie w roku 1691 powiększono kościół budując go prawie całkiem od nowa. Kościół przebudowano w roku 1752. W roku 1873 wewnątrz kościoła zostało podane całkowitej renowacji. Kościół miał wtedy 3 dzwony.

Powiedział także:

Latem 1912 roku mistrz budowlany Max Weickelt wybudował zupełnie nową kaplicę cmentarną, która poświęcona została 24 listopada 1912 roku i oddana do użytkowania.

Następnie wspomniał:

Długą listę duchownych ewangelickich otwiera ks. pastor Gregor Füger z Zittau, który był duchownym w latach 1567-1583. Lista duchownych ewangelickich po dzień dzisiejszy nie została zamknięta, bo Kościół Ewangelicki po II wojnie światowej kontynuował, nie bez trudności oczywiście, swoją służbę. Bez przerwy odbywały się tutaj nabożeństwa, lekcje religii, chrzty i pozostałe czynności duszpasterskie. Kaplica cmentarna w której się znajdujemy po II wojnie światowej zmieniła swoją funkcję stając się bardziej miejscem odprawiania nabożeństw, okolicznościowych modlitw i pracy duszpasterskiej we wszystkich jej formach przez dojeżdżających księży. Przez długi czas duszpasterstwo prowadziła Parafia Ewangelicko-Augsburska w Jeleniej Górze – Cieplicach, dopiero w roku 2005 przejęła je Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lubaniu.

Rozpoczął się żmudny proces porządkowania. Najpierw proste prace zabezpieczające mur okalający ewangelicką dziś część cmentarza, nowa metalowa brama wjazdowa, potem wycinki samosiejek prowadzone co dwa, trzy lata, następnie drobne prace remontowe przy kaplicy np. metalowe kraty na okna i przed wejściem do kaplicy oraz zabezpieczenia płytami betonowymi otwartych grobowców. Teren czynnego cmentarza ewangelickiego na którym miały miejsce po II wojnie liczne pochówki, figurował w księgach wieczystych w dziale: teren rekreacyjno-wypoczynkowy. Zapis ten został zmieniony na adekwatny

poprzez działania rady parafialnej lubańskiej parafii ewangelickiej. Potem trzy-letnie prace remontowe naszej kaplicy, dziś kościoła. W styczniu tego roku po wieloletnich zabiegach udało się wpisać cały teren dawnej Parafii Ewangelickiej Piotra i Pawła czyli zarówno obecnej części rzymskokatolickiej oraz tej, która pozostała do dziś ewangelicka do rejestru zabytków. Ta decyzja pozwoliła uporządkować i zabezpieczyć od strony prawnej ten teren. Do rejestru zabytków wpisany został również kościół, w którym się teraz znajdujemy. Dziś nadaliśmy mu imię Zmartwychwstania Pańskiego nawiązując do obrazu z ołtarza kościoła Piotra i Pawła, który ufundował Gottfried Krusche z rodziny znanych kupców i przemysłowców bogatyńskich, potem też pabianickich.

Kazanie wygłosił ks. bp Waldemar Pytel. W modlitwie wzięli udział miejscowi parafianie oraz zaproszeni goście. Sąsiadującą z kościołem Parafię rzymskokatolicką reprezentował jej proboszcz ks. Ryszard Trzosto, który w słowie pozdrowienia podkreślił wagę imienia nadanego kościołowi, które odnosi się do chrześcijańskiej nadziei, jaką mamy w Zmartwychwstałym Chrystusie. Z najlepszymi życzeniami dla bogatyńskich ewangelików zwrócił się ks. Ansgar Schmidt z Parafii Ewangelickiej w Zittau.

Po modlitwie druga część uroczystości miała charakter konferencji popularno-naukowej. Pierwszym prelegentem był **prof. Jan Harasimowicz** z Uniwersytetu Wrocławskiego, który mówił o materialnym i niematerialnym dziedzictwie Reformacji na Dolnym Śląsku i w polskiej części Górnych Łużyc.

Powiedział m.in.:

Wielu mieszkańców współczesnej Polski, w zdecydowanej większości deklarujących przynależność do Kościoła rzymskokatolickiego, ma stosunkowo niewielką wiedzę na temat przyczyn i skutków reformacyjnego przełomu. Ich wyobrażenia na temat doktryny i praktyki Kościołów wyrosłych z tego przełomu są także dość mgliste, by nie powiedzieć – błędne. Poglądy mieszkańców Dolnego Śląska nie odbiegają pod tym względem od średniej krajowej, choć niewątpliwie wielu z nich wie coś niecoś o kościołach Pokoju w Świdnicy i Jaworze: jeśli ich nie odwiedziło i nie zachwyciło się ich pięknem, to przynajmniej coś o nich słyszało, na przykład że są „tajemnicze” i „magiczne”, jak cały Dolny Śląsk, lub że zostały

„wpisane na listę UNESCO”, a więc są ważne i cenne. Profesor Harasimowicz powiedział również: Reformacja tak głęboko przeorata dolnośląski krajobraz, że doprawdy bardzo trudno jest znaleźć jakąś świątynię o średniowiecznej lub renesansowej metryce, która nie zawierałaby materialnych śladów okresu jej przynależności do wspólnoty ewangelickiej. Pozostało ich wiele nawet w kościołach, które na mocy postanowień Pokoju Westfalskiego zostały protestantom w latach 1653-1654 odebrane. Wynikało to zarówno z faktu, że w wielu miejscowościach kościoły te – teraz formalnie katolickie – stały puste, zamknięte na klucz, gdyż katolików w tych miejscowościach po prostu nie było, jak i z szacunku dla dawnych fundatorów, których potomkowie żyli nadal, i nawet po przejściu na katolicyzm nie zamierzali się wyrzekać dziedzictwa przodków.

Dalej prof. Harasimowicz zauważył:

Najważniejszymi świadectwami najtrudniejszego okresu w dziejach śląskiego protestantyzmu, okresu „diaspory”, który obejmuje drugą połowę XVII i pierwszych 40 lat XVIII wieku, są – oprócz wspomnianych już kościołów Pokoju – kościoły graniczne i ucieczkowe oraz kościoły Łaski. Spośród wszystkich tych budowli tylko dwie – wspomniany już kościół Marii Panny w Lubaniu oraz kościół Jezusowy w Cieszynie – stanowią własność Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce. Los pozostałych był bardzo różny.

Drugim prelegentem był **Cornelius Stempel** – historyk z Zittau. Zaprezentował on wykład: „Zittau (Żytawa), Reichenau (Bogatynia) i Górne Łużyce w epoce Reformacji”. Nakreślił tło historyczne zmian w duchu Reformacji tj. kryzys Kościoła, a tym samym społeczeństwa z uwzględnieniem: kapłaństwa, zakonów, papieży, naruszeń prawa kościelnego, kupczenia odpustami. Omówił też topografia sakralną Żytawy (Zittau) i jej okolic.

Trzecim prelegentem była nadradca kościelny **Margrit Kempgen** z Fundacji Kościelnej Ewangelickiego Śląska i Ewangelickiej Fundacji Kultury. Przedstawiła w niezwykle ciekawy sposób zagadnienie reformacji i jej znaczenie dla kultury pochówków na przykładzie cmentarza przy kościele św. Mikołaja w Görlitz na którym spoczął m.in. Jakub Böhme.

Powiedziała m.in.:

Od około IX wieku było w zwyczaju, aby chować umarłych

na cmentarzach zakładanych przy kościołach parafialnych. Przy okazji niedzielnego uczęszczania do kościoła żyjący odwiedzali groby swoich przodków, a cmentarz wyrażał w ten sposób jedność parafii, „wspólnotę świętych” (communio sanctorum). Te cmentarze nazywano „coemeteria”= miejscami spoczynku. Tam zmarli oczekiwali na zmartwychwstanie w dzień ostateczny.

Dodała również:

Po reformacji kultura pochówków nie zmieniła się nagle, ale zasadniczo. Decydującym było ustanie oddawania czci świętym i relikwiom. To spowodowało, że

*cmentarze zakładano już nie wokół kościołów, ale poza bramami miast i wsi jako samodzielne cmentarze, które nie skupiały się już wokół kościołów. Tym samym odpadł problem z brakiem miejsca i konieczność budowania kaplic cza-
szek w celu ponownego pochówku. I rozwinął się swoisty ewangelicki typ cmen-
tarza „campo santo”. Ponieważ pochówek w pobliżu świętych i ich relikwii nie
był już konieczny dla zbawienia, grobom przypadło/przypisywano inne znacze-
nie, mianowicie miały być miejscem pamięci, które doceniały znaczenie zmar-
tego i jego rodziny. Prestiżowe groby rodzinne, częściowo wykupywane na wiecz-
ność, zakładano jako „domy grobowe” wzdłuż murów cmentarnych. W stronę
cmentarza otwierały się one wykutymi z artystycznym krakami, które otwierały
widok na pierwotne-właściwe grobowce, epitafia ze swoimi pochwalnymi ne-
krologami. Te epitafia ukazywały również obraz teologiczny i wskazywały na
wersety z Biblii, które były podstawą kazań pogrzebowych. Wiara również po
śmierci nie była sprawą prywatną, lecz miała charakter wyznania. Wykład Mar-
grit Kempgen był poparty licznymi zdjęciami.*

Czwartą prelegentką była **dr Annemarie Franke** – referent ds. kultury przy Muzeum Śląskim w Görlitz. Swoją wykład poświęciła powojennym losom ewangelików w Bogatyni. Poruszyła wiele dotąd w ogóle nieznanych zagadnień i ludzkich historii tego regionu w okresie po II wojnie światowej, co wywołało ożywioną dyskusję. Wskazała na przykładzie konkretnych osób i rodzin życie kościoła ewangelickiego w nowej polskiej, powojennej rzeczywistości.

Po części konferencyjnej zainteresowani mogli wziąć udział w wycieczce do Zittau i zobaczyć nowo otwartą wystawę poświęconą Reformacji na Górnych Łużycach. Wystawa wywarła na uczestnikach duże wrażenie, żywą dyskusję i chęć kontynuowania rozmów o reformacji na kolejnych spotkaniach, które w związku z tym już zaplanowano. Całodniowe uroczystości mogły zostać przy-

gotowane i zrealizowane dzięki bardzo dobrej współpracy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu z Bractwem Ziemi Bogatyńskiej oraz Referentem ds. Kultury przy Muzeum Śląskim w Görlitz. Tym samym zrealizowano projekt europejski: *500 lat Reformacji na Górnych Łużycach na przykładzie Bogatyni/Reichenau*. Sfinansowano go ze środków podatkowych na podstawie rozporządzenia Saksońskiego Landtagu odnośnie budżetu oraz dzięki dotacji konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce.

Tekst: ks. Cezary Królewicz
Zdjęcia: Franciszek Romaniak

WRZESIEŃ

120-lecie poświęcenia kościół ewangelickiego w Olszynie

W dniach 22-23. września 2017 roku w Olszynie na Dolnym Śląsku odbyły się uroczystości związane ze 120-leciem poświęcenia kościoła ewangelickiego. Organizatorami byli: Gmina Olszyna, Towarzystwo Miłośników Ziemi Olszyńskiej oraz Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP. W sobotę 23.09. 2017 roku w Domu Kultury odbyła się konferencja popularnonaukowa poświęcona obchodom jubileuszowym. Parafię Ewangelicko-Augsburską reprezentował ks. Cezary Królewicz przypominając o trwającym Roku Reformacji i Jubileuszu 500 lat Reformacji obchodzonym na całym świecie. W swoim wykładzie mówił o najważniej-

szych wydarzeniach z historii Śląska, które związane były z rozwojem Reformacji.

Przedstawił rys historyczny aż po współczesność odnosząc się do najistotniejszych kwestii kościelnych, które charakteryzowały od pewnego czasu dwuwyznaniowy Śląsk. **Powiedział m.in:**

Zapoczątkowana w 1517 roku Reformacja bardzo szybko i stosunkowo łatwo przyjęła się na ziemi śląskiej. Sprzyjały temu wcześniejsze ruchy religijne begunek, begardów i waldensów oraz rozpowszechniony na Śląsku ruch husycki. Podatny grunt dla powstania i rozwoju śląskiej reformacji stwarzały także prowadzone wówczas wojny, ogólne utyskiwania na rozwijający się od czasów awiniońskich fiskalizm kościelny oraz gorszący tryb życia duchowieństwa, zwykle źle uposażonego i goniącego za dodatkowymi beneficjami. Przez wiele pokoleń aż po dzień dzisiejszy reformacja również głęboko kształtowała historię Śląska. A były to dzieje złożone, pod wieloma względami pełne sprzeczności – dzieje biedy i opresji, czynów wojennych, aktów pobożności i miłości bliźniego, dzieje ucisku i buntu, dramatycznych przemian i wypędzeń. Rzadkie bywały okresy spokojnego, niczym niezakłóconego rozwoju. Odnosząc się do sytuacji po II wojnie światowej dodał:

W latach powojennych ze swej nowej siedziby w Görlitz Kościół Śląski otaczał duchową opieką ostatnie niemieckie parafie na wschód od Nysy Łużyckiej. W radzieckiej strefie okupacyjnej i później w NRD pozostało pięć okręgów kościelnych na zachód od Nysy, z których utworzony został samodzielny Kościół terytorialny. W RFN w 1950 roku powstała »Wspólnota ewangelickich Ślązaków (Komitet Pomocy) e. V.« – zgromadzenie pastorów i świeckich, którego celem było duszpasterstwo i zachowanie ciągłości Kościoła Śląskiego. Jego pierwszym przewodniczącym został biskup senior Otto Zänker pochodzący z Westfalii. Od momentu wygnania ludności niemieckiej i przybycia polskich osadników ziemie te mają zdecydowanie katolickie oblicze. Niewielki Kościół Ewangelicko-Augsburski w Polsce przejął rolę zarządcy protestanckiej spuścizny. Ze strony niemieckiej od lat 60. Kościół Ewangelicki i protestanci ze Śląska podejmowali ostrożne próby nawiązania na nowo kontaktów. Jednak dopiero po 1989 roku możliwa stała się otwarta debata i współpraca polsko-niemiecka. Ochroną wspólnego protestanckiego dziedzictwa na Śląsku zajmują się zarówno Kościoły, jak i muzea, naukowcy, samorządy czy stowarzyszenia i osoby prywatne. Wiele dawnych kościołów ewangelickich otoczono opieką jako świątynie lub pomniki kultury i znowu tętni w nich życie.

Po konferencji odbyło się nabożeństwo ekumeniczne w czasie którego ks. Cezary Królewicz wygłosił kazanie w oparciu o Ewangelię Jana. **Powiedział m.in:** *Z ogromną radością przyjąłem zaproszenie skierowane do mnie przez organiza-*

torów jubileuszu 120-lecia poświęcenia kościoła ewangelickiego w Olszynie. Po zapoznaniu się ze szczegółowym programem obchodów tego jubileuszu doszedłem do przekonania, że będzie on czymś wyjątkowym. Do tej pory bowiem nie zdarzyło mi się w czasie mojej służby duszpasterskiej w Parafii Ewangelickiej w Lubaniu, gdzie jestem od 12 lat proboszczem, aby któraś z okolicznych gmin, a nawet miasto w którym ma siedzibę moja parafia, zorganizowało w tak otwarty sposób obchody kościelnego jubileuszu. To szczególne podkreślenie, że wspomina się ewangelickich budowniczych jest czymś pięknym i wzruszającym. Zwłaszcza w roku 2017, kiedy cały świat wspomina Jubileusz 500 lat Reformacji tj. odnowy życia Kościoła chrześcijańskiego. To, jak się dziś okazuje, wspólne czyli ekumeniczne świętowanie jest jednak możliwe nawet w czasie, który nie zawsze sprzyja patrzeniu na drugiego człowieka jak na bliźniego i to z bardzo różnych powodów. Tym bardziej chcę podziękować organizatorom za ich pomysł i jego wykonanie. Mam też cichą nadzieję, że nie będzie to tylko jednorazowa wspólna modlitwa wiernych obu Kościołów, a właściwie jednego Kościoła, Kościoła Chrześcijańskiego, tego umiłowanego przez naszego Boga Ludu, którego On w Synu swoim był, jest i będzie na wieki Dobrym Pasterzem.

Jest szczególnym darem Dobrego Pasterza, że tutejsza Parafia Rzymskokatolicka, która po wojnie nadała imię temu kościołowi zadbała o jego jak najlepsze zachowanie i dalsze użytkowanie zgodnie z jego przeznaczeniem. Ta wi-

doczna dbałość o jego dobry stan jest powodem do dziękczynienia Bogu oraz ludziom, którzy uznali to miejsce za swoje miejsce kultu religijnego.

*Niestety nie wszędzie bowiem w taki sposób potoczyły się losy kościołów ewangelickich na tej pięknej górnośląskiej ziemi. Pragniemy jako chrześcijanie, aby Polska była matką wszystkich, domem każdego z nas, bez względu na przynależność religijną do tego czy innego Kościoła, przynależność narodową czy kulturową. Nasz wspólny dom potrzebuje naszych wspólnych modlitw, aby w tych trudnych czasach mógł przetrwać pod naporem silnie wiejącego wiatru nie zawsze w nasze żagle, a często mogącego zagrażać naszemu przywiązaniu do wolności, umiłowania prawdy i chęci niesienia wszystkim ludziom miłości z powodu miłości, którą najpierw nas wszystkich umiłował nasz Wszechmogący w Trójcy Świętej Jedyiny Bóg. Niech mi wolno będzie Drodzy Zgromadzeni raz jeszcze podziękować za tę wspólną modlitwę i pięknie obchodzony jubileusz jak i za możliwość poświęcenia okolicznościowej tablicy przed wejściem do kościoła. Niech nasz Dobry Pasterz – Jezus Chrystus nadal buduje swój Kościół, a my będący członkami tego Kościoła czyli ciałami Chrystusowego, chcemy budować się w Dom Duchowy. Wszak tak pięknie Jezus mówi dziś do nas: „**Owce moje głosu mego słuchają i Ja znam je, a one idą za mną. I Ja dam im żywot wieczny, i nie giną na wieki, i nikt nie wydrze ich z ręki mojej.**”*

Następnie ks. Cezary Królewicz zmówił modlitwę powszechną Kościoła oraz poświęcił Słowem Bożym i modlitwą tablicę na zewnętrznej ścianie kościoła upamiętniającą jubileusz 120-lecia poświęcenia kościoła. Na prośbę organizatorów w czasie nabożeństwa na organach grała Magdalena Królewicz – małżonka ks. Cezarego Królewicza, na co dzień organistka w Parafii Ewangelickiej w Lubaniu.

Po nabożeństwie uczestnicy uroczystości jubileuszowych spotkali się w Domu Katechetycznym olszyńskiej Parafii Rzymskokatolickiej – współorganizatora obchodów.

ks. Cezary Królewicz

16 września 2017 roku w Bogatyni po raz dziewiąty odbyło się spotkanie *Na wspólnych drogach* tj. spotkanie byłych i obecnych mieszkańców Bogatyni, przedwojennej miejscowości Reichenau zorganizowane przez Bractwo Ziemi Bogatyńskiej. Jak zawsze rozpoczęło się ono od modlitwy ekumenicznej. Tym razem po raz pierwszy w kościele ewangelickim w Bogatyni. Zebranych powitał ks. proboszcz Cezary Królewicz z Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu jako gospodarz miejsca przypominając krótko historię kościoła ewangelickiego w Bogatyni

Modlitwa ekumeniczna w Bogatyni

i wspólnych spotkań z Bractwem Ziemi Bogatyńskiej. Refleksję teologiczną na kanwie Ewangelii Marka wygłosił ks. Adam Szpoński z sąsiedniej Parafii Rzymskokatolickiej Apostołów Piotra i Pawła w Bogatyni. Po modlitwie uczestnicy spotkania udali się do siedziby Bractwa w budynku starej stacji kolejowej w Bogatyni, gdzie prezentowana jest nowa wystawa Ryszarda Sawickiego. Ostatnim miłym akcentem spotkania były rozmowy przy stole.

ks. Cezary Królewicz

Puzoniści z Rudolstadt w Lubaniu z okazji Roku Reformacji

REFORMACJI

19. października 2017 roku w kościele ewangelickim Marii Panny w Lubaniu odbył się koncert Chóru Puzonistów z miasta Rudolstadt. Zgromadził on liczne grono słuchaczy.

W programie znalazły się znane pieśni ewangelickie. Koncert odbył się w związku z jubileuszem 500 lat Reformacji. Prowadzący koncert ks. Cezary Królewicz przybliżył słuchaczom treść poszczególnych pieśni, czas i okoliczności ich powstania. Po koncercie członkowie chóru puzonistów poznali historię kościoła ewangelickiego Marii Panny, trudne powojenne losy ewangelików oraz obecne funkcjonowanie Parafii Ewangelickiej w Lubaniu.

ks. Cezary Królewicz

Złota Konfirmacja w Lubaniu

KONFIRMACJA W LUBANIU 15.10.1967

29 października 2017 roku w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu odbyła się Złota Konfirmacja. Po pięćdziesięciu latach spotkali się konfirmani z rocznika 1967. Tę szczególną okazję do wyrażenia wdzięczności Bogu konfirmani postanowili przeżywać w lubańskim kościele w którym składali swoje ślubowanie konfirmacyjne z wyjątkiem jednej osoby, która konfirmowana była w Jeleniej Górze – Cieplicach. Konfirmacja w roku 1967 odbyła się 25.06.1967 roku w Jeleniej Górze – Cieplicach, a 15.10.1967 roku w Lubaniu. Wówczas była to jedna parafia, której duszpasterzem był ks. Alfred Neumann.

Dziś grupa konfirmantów z rocznika 1967 przynależąca do lubańskiej dziękowała Bogu za wszystkie lata życia w których odczuwała bliską obecność Jezusa, któremu ślubowała swoją wierność potwierdzając w dniu swojej konfirmacji przymierze Chrztu Świętego. Złota Konfirmacja połączona została z przyjęciem do Parafii Ewangelickiej w Lubaniu nowych osób oraz parafialnym zakończeniem Roku Reformacji. Te wszystkie wydarzenia w roku jubileuszu 500 lat Reformacji spowodowały, że dzień 29.10.2017 roku zapisze się na długo w pamięci lubańskich ewangelików.

Tekst: ks. Cezary Królewicz

Zdjęcia: Archiwum Parafii Ewangelickiej w Lubaniu

Zarząd Bratniej Pomocy w Lubaniu

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lubaniu w dniach 13-15. października 2017 roku gościła przedstawicieli Bratniej Pomocy im. Króla Szwedzkiego Gustawa Adolfa z Hanoweru. Wielomiesięczne rozmowy doprowadziły do spotkania rady parafialnej lubańskiej Parafii z członkami zarządu BPGA z Hanoweru. Trzydniowa wizyta kon-

centrowała się na poznaniu specyfiki życia kościelnego diasporalnej parafii lubańskiej. Liczne rozmowy, poznanie historii kościołów w Lubaniu i Bogatyni, wspólne modlitwy, udział w niedzielnym nabożeństwie w kościele ewangelickim w Lubaniu to tylko niektóre punkty programu pobytu gości z Hanoweru.

Goście byli szczególnie zainteresowani nie tylko historią, ale głównie przyszłością i rozwojem lubańskiej Parafii. W Roku Reformacji ważnym stało się to czym dziś jest dziedzictwo Reformacji na Górnych Łużycach. Sobotnie przedpołudnie goście spędzili pozna-

z Hanoweru przekazała ks. Magdalena Tiebel-Gerdes, która czynnie uczestniczyła w liturgii nabożeństwa. Cała delegacja z Hanoweru wraz z radą parafialną kontynuowała rozmowy robocze przy wspólnym posiłku jeszcze po nabożeństwie. Obie strony wyraziły

jąc Dom Parafialny, jego zaplecze, kościół i jego otoczenie. Następnie udali się do Bogatyni, aby tam zobaczyć Kościół Zmartwychwstania Pańskiego, gdzie regularnie odbywają się nabożeństwa ewangelickie i poznać wyjątkową historię tego miejsca. Później po obiedzie w Domu Zegarmistrza w Bogatyni wszyscy udali się przez Czechy do Świeradowa Zdroju, aby w hotelu Sudetia prowadzonym przez ewangelicką rodzinę Państwa Gardawskich poznać możliwości planowanej współpracy również w oparciu o to piękne miejsce. W niedzielę słowa pozdrowienia w imieniu Bratniej Pomocy

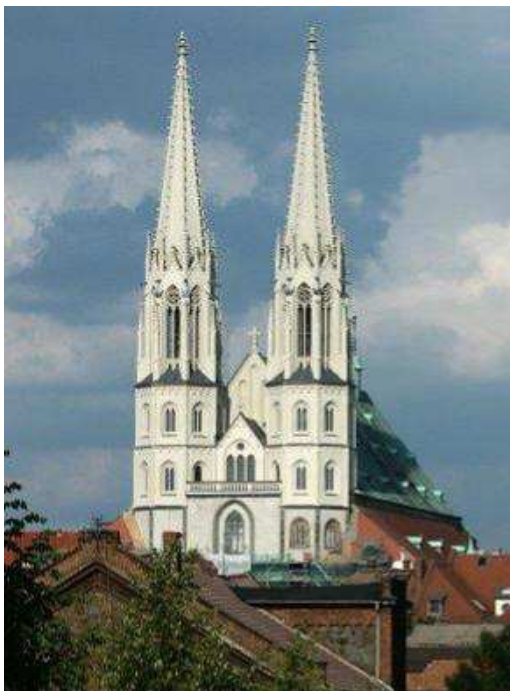
nadzieję na zawarcie partnerstwa mającego służyć wzajemnym kontaktom ewangelików z Polski i Niemiec tj. z Parafii w Lubaniu i Kościoła Krajowego Hanoweru poprzez Bratnią Pomoc. Goście z Hanoweru otrzymali w podziękowaniu za przybycie i wspólnie spędzone dni pięknie wydany nowy album z kościołami ewangelickimi Diecezji Wrocławskiej. Wyrażono pragnienie, aby było to już nie tylko kwestią rozmów, ale konkretnych działań. Spotkanie zakończyła wspólna modlitwa i życzenia dobrej podróży w drodze powrotnej.

ks. Cezary Królewicz

Wspólne nabożeństwo w Görlitz

5 listopada 2017 roku w kościele Apostołów Piotra i Pawła w Görlitz odbyło się kolejne wspólne nabożeństwo Parafii Ewangelickiej Śródmieścia Görlitz oraz Parafii Ewangelickiej w Lubaniu. Lubańska Parafia Ewangelicka korzysta od 11 lat z gościnności Parafii Ewangelickiej Śródmieścia Görlitz i dzięki niej odprawiane są polskie nabożeństwa ewangeliczne w kościele Apostołów Piotra i Pawła tuż przy granicy polsko-niemieckiej.

Ewangelicy zamieszkujący Zgorzelec oraz jego okolice mają tym samym możliwość uczestniczenia w nabożeństwach w kościele po niemieckiej stronie miasta. Także Polacy ewangelicy zamieszkujący Görlitz chętnie uczestniczą w tych nabożeństwach, które odprawiane są regularnie co dwa tygodnie oraz w pozostałe święta kościelne m.in. w Wigilię Bożego Narodzenia jak i w Wielki Piątek. Kazanie w czasie tegorocznego nabożeństwa wygłosił ks. Cezary Królewicz. Liturgię spowiednio-komunijną prowadził ks. dr Hans-Wilhelm Pietz – miejscowy proboszcz. Po nabożeństwie była możliwość spotkania i rozmów w Domu Parafialnym – Mollerhaus.

Wspominano bogaty we wspólne wydarzenia Rok Reformacji. Zaplanowano już kolejne wspólne nabożeństwo na rok przyszły. Rada Parafialna Parafii Ewangelickiej w Lubaniu wyraziła swoją wdzięczność Parafii Ewangelickiej Śródmieścia Görlitz za wieloletnią możliwość odprawiania polskich nabożeństw ewangelickich przekazując na ręce ks. Pietza podarunek w postaci nowego albumu o Kościołach ewangelickich Diecezji Wrocławskiej wydanego w związku z jubileuszem 500 lat Reformacji.

99. rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę

10. listopada 2017 roku w Lubaniu odbyły się uroczystości związane z 99. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.

W uroczystościach Parafię Ewangelicką na zaproszenie burmistrza miasta Lubań Arkadiusza Słowińskiego reprezentował ks. Cezary Królewicz. W Miejskim Domu Kultury odbyła się uroczysta Akademia z okazji Święta Niepodległości, w której udział wzięły władze miasta i powiatu, radni Rady Miasta Lubań i radni Powiatu Lubańskiego, dyrektorzy instytucji życia publicznego, a także kierownictwo, pracownicy i funkcjonariusze

foto: Łużyckie Centrum Rozwoju

Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu oraz dyrekcja, uczniowie i nauczyciele Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Lubaniu.

Uczniowie I klasy o profilu proobronnym Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu ślubując na sztandar szkoły rozpoczęli swoją przygodę z mundurem. W obecności zaproszonych gości, rodziców oraz funkcjonariuszy OSS SG młodzież złożyła ślubowanie. Podczas akademii uroczyste przekazano na ręce uczniów sztandar Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Lubań do Izby Pamięci Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej.

Burmistrz Lubania Arkadiusz Słowiński oraz Przewodniczący Rady Miasta Lubań Jan Hofbauer wręczyli wyróżnienia zasłużonym przedsiębiorcom miasta Lubań. Wyróżnienia otrzymali: Zbigniew Medwecki, Karolina Janicka oraz Roman Serafinowicz.

Uroczystość zakończyły występy artystyczne i montaż słowno-muzyczny „Tadeusz Kościuszko bohater wielu narodów” w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubaniu.

Tekst: ks. Cezary Królewicz
Zdjęcia: ŁCR

Adwentówka diecezjalna 2017 we Wrocławiu

9 grudnia 2017 roku w auli Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra we Wrocławiu na zaproszenie ks. bpa Waldemara Pytla spotkali się wierni z terenu Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce na Adwentówce Diecezjalnej. Nawiązuje ona do tradycji zapoczątkowanych przed ponad dziesięcioma laty Adwentowych Spotkań Międzyparafialnych i jest jej piękną kontynuacją. Podobnie jak w roku ubiegłym odbyła się ona we Wrocławiu. W latach ubiegłych gromadziła ona ewangelików Diecezji Wrocławskiej w Parafiach w Legnicy, Jaworze, Świdnicy, Wałbrzychu i Lubaniu. Zgromadzonych powitał zwierzchnik Diecezji Wrocławskiej ks. bp Walde-
mar Pytel, który na kanwie fragmentu Pisma Świętego odnoszącego się do

postaci Marii wygłosił rozważanie adwentowe. Tym samym wprowadził uczestników w nastrój adwentowego oczekiwania. Zgromadzeni

śpiewali pieśni adwentowe ze specjalnie na tę okazję przygotowanych śpiewniczków. Zabrzmiały też organy wypełniając swym dźwiękiem przestrzeń auli. W czasie spotkania wystąpiły dzieci i młodzież, ze specjalnym programem artystycznym, na co dzień uczące się w szkołach prowadzonych przez Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji we Wrocławiu.

Znalazł się również czas na poczęstunek i rozmowy przy akompaniamencie granych kolęd. Składano sobie życzenia świąteczno-noworoczne, a ks. bp Pytel udzielił na zakończenie spotkania błogosławieństwa jego uczestnikom. Zgromadzeni przyjęli zaproszenie ks. Cezarego Królewicz na następną Adwentówkę Diecezjalną w Lubaniu, która odbędzie się 8 grudnia 2018 roku o godz. 15:00.

ks. Cezary Królewicz

WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO

*Diakonia Lubań prowadzi
m.in. wypożyczalnię
sprzętu rehabilitacyjnego*

**Diakonia
Lubań**

Diakonia
Parafii Ewangelickiej

OFERUJEMY:

- łóżka rehabilitacyjne,
- wózki inwalidzkie
- krzesła toaletowe
- kule
- chodziki
- balkoniki
- i inne

Kancelaria czynna :

pn - pt 9.00-12.00
(z wyjątkiem dni świątecznych)

tel. 75 721 05 11

**osoby zainteresowane wypożyczeniem
proszone są o uprzedni kontakt telefoniczny**

10 grudnia 2017 roku w II niedzielę w Adwencie po raz kolejny w Parafii Ewangelickiej w Schleife/Slepo odbył się koncert pieśni adwentowych i bożonarodzeniowych. Dzieci i młodzież z Parafii Ewangelickiej w Lubaniu wzięły czynny udział w tym koncercie i zaprezentowały kolędę polską i ukraińską.

Adwentowy koncert w kościele w Schleife/Slepo

Wydarzeniu towarzyszyła duża gościnność ze strony organizatorów. Był również czas na rozmowy i plany na rok 2018. Ks. Jadwiga Mahling przygotowała poczęstunek dla przybyłych z lubańskiej parafii dzieci i wyraziła swoją radość ze wspólnego spotkania i przeżywania czasu adwentu. Następny koncert znów za rok w II niedzielę w Adwencie.

ks. Cezary Królewicz

PODARUJ 1% PODATKU DLA DIAKONII LUBAŃ

Wesprzyj Diakonię Lubań wypełniając formularz PIT za rok 2017.

JAK WYPEŁNIĆ FORMULARZ PIT ?

Aby przekazać **1%** podatku za rok 2017, należy w rocznym rozliczeniu podatkowym (PIT-28, PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38, PIT-39)

wpisać w odpowiednich pozycjach **nr KRS Diakonii: 0000260697** oraz wyliczoną kwotę **1%** podatku.

PIT-28 w części M, w poz. 134 nr KRS, w poz. 135 wyliczoną kwotę **1%** podatku
PIT-36 w części R, w poz. 329 nr KRS, w poz. 330 wyliczoną kwotę **1%** podatku
PIT-36L w części O, w poz. 97 nr KRS, w poz. 98 wyliczoną kwotę **1%** podatku
PIT-37 w części J, w poz. 137 nr KRS, w poz. 138 wyliczoną kwotę **1%** podatku
PIT-38 w części H, w poz. 57 nr KRS, w poz. 58 wyliczoną kwotę **1%** podatku
PIT-39 w części H, w poz. 51 nr KRS, w poz. 52 wyliczoną kwotę **1%** podatku

DLA OSÓB, KTÓRE ROZLICZA ZUS ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZEKAZANIA 1% DLA DIAKONII LUBAŃ POPRZECZ WYPEŁNIENIE DRUKU

PIT OP DOSTĘPNEGO W KAŻDYM URZĘDZIE SKARBOWYM I ZŁOŻENIE GO W SWOIM URZĘDZIE SKARBOWYM.

Każde zeznanie podatkowe zawiera dodatkową rubrykę „Informacje uzupełniające”, w której można podać szczegółowy cel przekazanej kwoty oraz dane kontaktowe podatnika. Wypełnienie tej rubryki nie jest obowiązkowe.

Wpisaną przez Państwa kwotę **1%** podatku Urząd Skarbowy przesyła na konto Diakonii.

ZA PRZEKAZANY 1% NA RZECZ DIAKONII LUBAŃ

SERDECZNIE DZIĘKUJEMY

Rada Parafialna PEA Lubań

Z ŻYCIA PARAFII

W roku 2017 Parafia Ewangelicka w Lubaniu dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego mogła poczynić kolejny krok w przywracaniu świetności najstarszego kościoła miasta Lubania – kościoła parafialnego Marii Panny na Kamiennej Górze.

Kolejny etap remontu kościoła ewangelickiego Marii Panny zakończony

Zakres prac planowany na rok 2017 nie mógł niestety zostać w pełni zrealizowany z powodu braku kontynuacji finansowania projektu renowacji kościoła ze środków Ministerstwa Kultury. Z pomocą przyszły jednak instytucje kościelne, które umożliwiły odrestaurowanie odkrytych w roku 2016 tzw. zacheuszek tj. krzyży konsekracyjnych znajdujących się w nawie ołtarzowej. Prace pod kierunkiem prof. Edwarda Kossakowskiego z krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych wykonane zostały m.in. przez Panią Małgorzatę Godek. Jednocześnie dokonano zabezpieczenia odkrytego przed rokiem sakramentarium czyli miejsca przechowywania naczyń liturgicznych do sprawowania Sakramentu Wieczery Pańskiej (Komunii Świętej). Zachowały się symbole i oznaczenia tego miejsca. Mimo wielu trudności udało się w Roku Reformacji zakończyć ten etap prac renowacyjnych. Parafia Ewangelicka w Lubaniu ma zamiar kontynuować remont swojego kościoła parafialnego w kolejnych latach, aby niepowtarzalny klimat kościoła ewangelickiego Marii Panny zachowany został dla przyszłych pokoleń. Rada Parafialna Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu wyraża szczególną wdzięczność Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Dolnośląskiego za wieloletnie, konsekwentne wsparcie w tych wysiłkach. Swój udział mają również byli i obecni Parafianie oraz inne instytucje takie jak: Fundacja Eriki Simon, Wspólnota Ewangelickich Ślązaków, Bratnia Pomoc im. Króla Szwedzkiego Gustawa Adolfa oraz drobni ofiarodawcy.

Zacheuszki w kościele ewangelickim Marii Panny w Lubaniu

Znaki dedykacyjne, zwane *zacheuszkami*, wykonywano na ścianach świątyni w miejscach jej namaszczenia w trakcie liturgii poświęcenia kościoła. Obrzęd nakazywał biskupowi kreślenie krzyży świętym olejem w dwunastu (rzadziej czterech) miejscach.

Oznaczano je właśnie *zacheuszkami*. Pod koniec liturgii zapalano świeczki lub lampy, umieszczone na kinkietach, zwanych świecznikami apostołskimi, znajdujących się przed krzyżami. Zapalano je również w rocznice dedykacji kościoła.

Polska nazwa *zacheuszek* nawiązuje do opisanej w Biblii postaci Zacheusza, zwierzchnika celników w Jerychu, który gościł Jezusa w swoim domu. Z kolei liczba dwunastu miała znaczenie symboliczne, obrazujące, że kościół za fundament ma apostołów oraz że są oni „światłem świata”.

W przypadku kościołów tynkowanych, krzyże apostołskie najczęściej malowano. Mogły one również przybierać formę rytu, płyt lub drewnianych czy metalowych krzyży. Sposób malowania *zacheuszków* nie był ściśle określony, jednak w okresie średniowiecza bardzo powszechną była prosta forma krzyża opisanego okręgiem. Charakterystyczne są jego poszerzające się ramiona, wykreślane półokręgiem. W czasach nowożytnych w kościołach katolickich krzyże przybierały bardzo dekoracyjne formy, np. okrąg zastępowano malowanym wieńcem. Niekiedy, w obrębie jednej świątyni znajdują się *zacheuszki* pochodzące z różnych okresów. Najczęściej jest to związane z rozbudową, lub odnową (odbudową) kościoła i ponowną jego konsekracją.

ZACHEUSZKI

*krzyże konsekracyjne,
krzyże apostołskie
(niem. Apostelkreuze)*

PARAFIA EWANGELICKO– AUGSBURSKA W LUBANIU

Aleja Kombatantów 2a
59-900 Lubań
tel./fax: +48 75 721 05 11

e-mail: luban@luteranie.pl
www.luban.luteranie.pl

Naszą Parafie można wesprzeć

94 1020 2137 0000 9402 0166 6130 BANK PKO BP SA I O w Lubaniu

Biuletyn Parafialny wydaje Rada Parafialna PEA Lubań.
Pod redakcją: ks. Cezarego Królewicza /Opracowanie graficzne: Agnieszka Witkowska

foto: Łużyckie Centrum Rozwoju

W trakcie prac konserwatorskich w kościele ewangelickim Marii Panny w Lubaniu w obrębie absydy odkryto dwa *zacheuszki*, z czego jeden w dużym stopniu zniszczony. Kolejny znajdował się zapewne na trzeciej ścianie, jednak musiał ulec w przeszłości zniszczeniu. Krzyże wykonano farbą wapienną w kolorze czerwieni, w sposób odpowiadający najstarszej, średniowiecznej fazie kościoła. Widoczne przy nich inne szczątki czerwonej farby, to pozostałości późniejszych *zacheuszków*, wykonanych w tych samych miejscach.

foto: Łużyckie Centrum Rozwoju

Tekst: ks. Cezary Królewicz i Małgorzata Godek

1%

**mały procent
– wielka pomoc**

**RAZEM WSPIERAJMY
POTRZEBUJĄCYCH**

**JAK WYPEŁNIĆ FORMULARZ PIT,
BY WESPRZEĆ DZIAŁANIA DIAKONII?**

WIĘCEJ NA STRONIE 38